

Petrobras-botrány

2015. június 11.

MAGYAR NEMZETI BANK

Készítette:

Látta:

Jóváhagyta:

„Kocsimosó hadművelet”: a Petrobras-botrány nyomozati háttere

A Brazília „nemzeti bajnokaként” számon tartott energiaóriás, a **Petroleo Brasileiro SA** (Petrobras) a 2014 márciusában kirobbant korrupciós botrány főszereplője lett, miután a szövetségi rendőrség által indított „Kocsimosó hadművelet” (*Operação Lava Jato*) egymás után tárta fel az olyan eseteket, amelyekben a Petrobras alvállalkozói és beszállítói megvesztegették a cég (közép)vezetőit, és ennek eredményeként túlárazott szerződéseket kötöttek, ezzel biztosítva az anyagi hátteret további cégvezetők és politikusok megvesztegetéséhez. A hatóságok szerint a nyomozás során vizsgált „hálózat” illegális úton közel **négy milliárd dollárnyi összeghez** jutott.¹

2014. március 17-én a Rio de Janeiró-i államügyész megindította a bűnügyi nyomozást az első vesztegetési ügyben, amelynek vádja szerint egy holland vállalat kenőpénzt adott a Petrobras egyes alkalmazottjainak annak érdekében, hogy a cég velük kössön kőolaj-kitermelési szerződéseket. Majd az azt követő napon nyilvánosságra kerültek annak a szerződésnek a részletei, amelyet Dilma Rousseff elnök még a Petrobras Igazgatótanácsának fejeként hagyott jóvá 2006-ban: a Petrobras akkor megvásárolta egy belga cég 50 százalékos tulajdonjogát egy texasi olajfinomítóban, összesen 190 millió dollár értékben, továbbá a cég kötelezte magát egy 170 millió dollár értékű olajkészlet egy éven belüli megvásárlására, amelyekhez a belga cég egy évvel korábban, összesen 43 millió dollárért jutott hozzá. Rousseff azzal védekezett, hogy az akkor elé terjesztett vezetői összefoglaló nem volt elég részletes, így alapvető információk hiányában hozta meg döntését 2006-ban.²

A Petrobras-botránnyal összefüggő korrupciós gyakorlat kezdetét 2005-ig vezette vissza a rendőrség. A feltételezések szerint ekkor került sor először arra, hogy az olajcéggel szerződésben álló energia- és építőipari vállalatok kormánytisztviselőket és képviselőket vesztegettek meg a túlárazott szerződésekből befolyt összegekből.³ **A nyomozás vezetői eddig 54 politikust neveztek meg, akik valamilyen ügylet kapcsán belekeveredtek a botrányba:** köztük 34 kongresszusi képviselőt és 5 korábbi minisztert. Az eddigi vallomások szerint a politikusok az egyes szerződések értékének három százalékát kapták meg cserébe azért, hogy támogassák a kormányt a kongresszusi szavazások során.⁴

Az ügyben a lavinát **Alberto Yousef** indította el,⁵ akit az 1990-es évek **Banestado-botránya** óta ismer mind a rendőrség, mind a közvélemény. Az ügy nevét adó Paranái állami bankon, a Banestadón keresztül legalább

¹ Stratfor (2015a): A Petrobras Scandal Hampers Brazil <https://www.stratfor.com/analysis/petrobras-scandal-hampers-brazil>

² The Economist (2014a): Dilma and Petrobras: Hard hat required <http://www.economist.com/blogs/americasview/2014/03/dilma-and-petrobras>

³ American Enterprise Institute (2015): Can Brazil overcome economic malaise and scandal? <https://www.aei.org/publication/can-brazil-overcome-economic-malaise-and-scandal/>

⁴ The Economist (2014b): Scandal in Brazil: The Petrobras affair http://www.economist.com/blogs/americasview/2014/09/scandal-brazil?fsrc=scn/tw_ec/the_petrobras_affair

⁵ Forbes (2015d): Is Petrobras Out Of The Woods Yet? <http://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2015/04/23/is-petrobras-out-of-the-woods-yet/>

30 milliárd real⁶ (körülbelül 19 milliárd dollár) összegben juttattak ki illegálisan devizát a brazil pénzügyi rendszerből az Amerikai Egyesült Államokba.⁷ Youssef a Petrobras-botrányhoz kapcsolódó ügyletek során is közvetítő szerepet játszott a Petrobras tisztségviselői és az alvállalkozók közötti pénzáramoltatásban.

Youssef vallomása vezette el a rendőrséget **Paulo Roberto Costához**, a Petrobras korábbi ellátási igazgatójához (2004-12), aki tavaly márciusi vallomásában több tucat olyan – többnyire munkáspárti (PT), demokrata (PMDB) és konzervatív-liberális (PP) – politikust nevezett meg, akik kenőpénzt fogadtak el a Petrobras alkalmazottaitól. Costa szerint az illegálisan szerzett összegekből Dilma Rousseff első elnökválasztási kampányát is támogatták.⁸ A cégen belül 2014 novemberében (hivatalosan ettől az időponttól számítják a Petrobras-botrány kezdetét, amelyet a köznyelvben „**Petrolião**”-ként emlegetnek) lefolytatott korrupciós vizsgálat eredményeként pedig a cég számos vezető beosztású alkalmazottját, valamint beszállítóját letartóztatták.

A rendőrség az eddigi vallomások alapján úgy becsli, hogy **a Petrobras-szal szerződésben álló cégek körülbelül 800 millió dollár értékű kenőpénzt adtak politikusoknak**, akiknek jelentős hányada a jelenleg is kormányzó Munkáspárthoz tartozik.⁹ A nyomozó hatóságok feltételezése szerint **a kenőpénzek offshore bankszámlákra és – főként Miami-ban megvalósult – ingatlanbefektetésekbe¹⁰ vándoroltak.**¹¹ A Petrobras másik ex-igazgatója, a korábban a szolgáltatási egységért felelős Pedro Barusco vallomásában¹² azt állította, hogy csak **a munkáspárti politikusok 150-200 millió dollárhoz jutottak hozzá az illegális ügyletekből 2003 és 2013 között, valamint azt is, hogy az első kenőpénzt 1997-ben kapta a vállalatnál**, amikor az még a Fernando Henrique Cardoso elnök által vezetett Brazil Szociáldemokrata Párt (PSDB) irányítása alatt áll.

2015 áprilisában a rendőrség nyomozása feltárta azt is, hogy **egyes politikusokat nem csupán a Petrobras, hanem az Egészségügyi Minisztérium és a Caixa Econômica Federal (CEF – Állami Takarékpénztár) által kötött túlárazott szerződéseken „nyert” összegekből is megvesztegették.** Dilma Rousseff elnök idén februárban nevezte ki korábbi tervezési miniszterét, Mariam Belchior-t az ország második legjelentősebb állami bankja, a CEF élére,¹³ amely a belső hitelezés és az ingatlanpiaci finanszírozás motorja Argentínában. A fejlemény azért is vet rossz fényt a kormányra, mert épp a rendőrségi bejelentés előtti napokban közölte a Pénzügyminisztérium, hogy közös vállalatot alapít a CEF-fel. Az 1861-ben II. Péter császár által alapított CEF a

⁶ BBC (2004): Brazil corruption charges urged <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/4097699.stm>

⁷ Carta Maior (2014): O Caso Banestado, a Petrobras e o feitiço do tempo <http://www.cartamaior.com.br/?/Editoria/Politica/O-Caso-Banestado-a-Petrobras-e-o-feitico-do-tempo/4/32268>

⁸ The Wall Street Journal (2015): Brazil's Economic Downturn, Corruption Scandals Shake Leader <http://www.wsj.com/articles/brazils-economic-downturn-corruption-scandals-shake-leader-1432261803>

⁹ American Enterprise Institute (2015)

¹⁰ Forbes (2015c): Is Brazil's 'Lava Jato' Money Hiding In Miami? <http://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2015/04/18/is-brazils-lava-jato-money-hiding-in-miami/>

¹¹ Forbes (2015a): Here's How The Petrobras Scandal Is Helping Destroy Brazil's Job Market <http://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2015/04/05/heres-how-the-petrobras-scandal-is-helping-destroy-brazils-job-market/>

¹² Folha de S.Paulo (2015): Entenda a Operação Lava Jato, da Polícia Federal <http://www1.folha.uol.com.br/poder/2014/11/1548049-entenda-a-operacao-lava-jato-da-policia-federal.shtml>

¹³ Infolatam (2015): La exministra Belchior dirigira el segundo banco público <http://www.infolatam.com/2015/02/23/la-exministra-belchior-dirigira-el-segundo-banco-publico/>

legnagyobb állami tulajdonú bank Latin-Amerikában, amely a kereskedelmi tevékenysége mellett az elmúlt évtizedben jelentősen segítette a kormány lakás- és közegészségügyi programjainak végrehajtását, s emellett a lottójátékok egyik fő szervezője is. Így a botrányban való érintettsége ugyancsak rendszerszintű problémákat jelez.

A Petrobras-botrány gazdasági hatásai

A Brazíliával foglalkozó szakértők szerint a Petrobras körüli problémák az egész országra kivetíthető politikai, társadalmi és gazdasági gondokat modellezi, azok tökéletes vállalati szintű leképezései. A Transparency International által kidolgozott korrupció érzékelési index alapján felállított rangsorban Brazília a 69. helyet foglalja el a 175 országot tömörítő listán, míg a São Paulo Szövetségi Állam Ipari Szövetségének (FIESP) felmérése szerint **a korrupció évente a GDP 1,4-2,3 százalékának megfelelő összegbe kerül Brazíliának.**¹⁴ Az idei évben nem csupán a Petrolão miatt veszíthet sokat a gazdaság, hanem egy másik, viszonylag új fejlemény miatt is, amely szerint 2015 márciusában a Petrobras-szálak felgöngyölítése mellett a **szövetségi rendőrség egy jelentős adócsalási ügyre is fényt derített, amely 70 vállalatot érint:** cégvezetők az adóhatóság tisztségviselőit vesztegették meg annak érdekében, hogy kedvezőbb adózási feltételekhez jussanak. A károk még nagyobbak lehetnek, mint a Petrobras-botrány esetében, becslések szerint közel hatmilliárd dollár lehet az értéke.

A Petrobras **rendkívüli jelentőséggel bír a brazil gazdaság fejlődése szempontjából:** a kőolaj kitermelés 90 százalékát, a földgáz kitermelés szintén magas hányadát adja, és az ország finomítóinak 90 százalékát irányítja, az elmúlt évtizedekben a mélytengeri kitermelés szakértőjévé vált, s tevékenységén keresztül számos más ágazat, így például a gépipar, a hajógyártás és az építőipar¹⁵ fejlődésére is hatással van.

A Dél-Amerika legnagyobb multinacionális vállalatoként számon tartott Petrobras **részvényeinek közel 60 százaléka állami tulajdonban van,** és körülbelül **140 milliárd dollár értékű éves bevételt** termel. Azonban **a világ egyik legeladósodottabb vállalata is egyben:** becslések szerint 130 milliárd dollár értékű tartozása volt a botrányt megelőzően. A cég részvényeinek piaci összértéke 2008-ban 300 milliárd dollárt tett ki, a botrány 2014. márciusi kirobbanásakor azonban már csak 76 milliárdot. Elemzők szerint a jelentős csökkenésnek az az oka, hogy a kormány korábban arra kötelezte a Petrobras-t, hogy alacsony áron tartsa az üzemanyagárakat az infláció megfékezése érdekében.¹⁶

---

¹⁴ American Enterprise Institute (2015)

¹⁵ Stratfor (2015a)

¹⁶ The Economist (2014a)

A 2014. novemberi, a céget és a beszállítói hálózatot érintő rendőrségi letartóztatásokat követően a Petrobras felső vezetése úgy döntött, hogy **leállítja számos projektjét, illetve nem köt új szerződéseket a botrányban érintett alvállalkozókkal és beszállítókkal**, akik között olyan nagyvállalatok is vannak, mint például az *Odebrecht* mérnöki és építőipari cég, az ország egyik legnagyobb magánvállalati konglomerátuma, a *Camargo Corrêa* vagy az infrastruktúra-fejlesztéssel foglalkozó *Grupo Galvão*. Így a botrány nem csupán a nagyvállalatra, hanem a brazil gazdaság más ágazataira is komoly hatással bír, ráadásul egy olyan időszakban, amikor **a világgazdasági körülmények is kedvezőtlenül hatnak Brazíliára**, elsősorban a nyersanyagok világgiazi árának csökkenésén keresztül. **Becslések szerint a Petrobras és az érintett nagyvállalatok a brazil GDP 10-20 százalékát termelik meg**, és amennyiben az eddig felfüggesztett szerződések mindegyikét véglegesen leállítanák, akkor az idei GDP-növekedés negatív is lehet, akár -2 százalékos szintre is lecsökkenhet.¹⁷ A szigorítás része, hogy a cég új szerződéseket sem köthet, valamint állami hitelekhez sem férhet hozzá az idei év első felében. A Petrobras egyébként már több mint 20 társasággal tárgyalt engedékenységi megállapodásról egyrészt annak érdekében, hogy ezek a cégek segítsék a teljes hálózat felderítését bizonyos engedményekért cserébe, így például ismét ajánlatot tehetnek új közbeszerzési eljárások keretében; másrészt annak érdekében, hogy a brazil kormány és a Petrobras vissza tudják fizettetni a magáncégekkel a jogosulatlanul átvett összegeket.¹⁸

A 2014. harmadik és negyedik negyedévére vonatkozó pénzügyi jelentéseket¹⁹ 2015 áprilisában hozta nyilvánosságra a Petrobras vezetése, amely szerint 2014-ben összesen 2,1 milliárd dollár értékű veszteséget okoztak a „téves túlfizetések”, az olajvállalat összes vesztesége pedig 7,2 milliárd dollár volt. Elemzők szerint a beszerzésekre vonatkozó tilalom késleltetni fogja a cég beruházási tervének idei évi megvalósítását, amely ugyancsak jelentős bevételkiesést fog okozni a Petrobras számára. Az ország egyik nemzetközileg elismert think tank-je, a Getúlio Vargas Alapítvány szerint a Petrobras által bevezetett „megszorítások” miatt az ország több mint 27 milliárd dollárt veszíthet el potenciális GDP-jéből az idei évben.²⁰ A botrány miatt az olajvállalat **nemzetközi finanszírozási lehetőségei** is igen korlátozottá váltak, így új hitelezőket kell keresnie.²¹ 2015 májusában jelentették be, hogy az egyik új csatorna a Kínai Fejlesztési Bank lesz, amely 7 milliárd dollár értékű pénzügyi segítséget nyújt a vállalatnak, kiegészítve az év elején adott 3,5 milliárd dolláros kölcsönt.²²

A brazil **munkaerőpiac** már meg is szenvedte a botrányt: több ezer álláshely szűnt meg a szolgáltatási szektor azon ágazataiban, amelyek főként a Petrobras szükségleteit elégítik ki. Az ajánlattételi korlátozás mellett az állami hitelekhez való hozzáférés felfüggesztése számos cégnél **likviditási problémát** okozott, több vállalat

---

¹⁷ Stratfor (2015a)

¹⁸ Stratfor (2015b): Brazil Survives the Petrobras Problem, For Now <https://www.stratfor.com/analysis/brazil-survives-petrobras-problem-now>

¹⁹ Elérhetőek itt: <http://www.investidorpetrobras.com.br/en/financial-results/4q14.htm> és <http://www.investidorpetrobras.com.br/en/financial-results/1q15.htm>

²⁰ Forbes (2015a)

²¹ Stratfor (2015b)

²² El Financiero (2015): Brasil recibirá nuevas inversiones y créditos de China por 53 mil mdd <http://www.elfinanciero.com.mx/mundo/brasil-recibira-nuevas-inversiones-y-creditos-de-china-por-53-mil-mdd.html>

csődvédelmet kért (például az OAS és a Galvao Engenharia), illetve új forrásból próbál hitelhez jutni annak érdekében, hogy fedezni tudják 4,5 milliárd dolláros tartozásaikat.²³ 2015 első két hónapjában csak az építőiparban 35 ezer álláshely szűnt meg a botrányal összefüggésben, a munkanélküliség-növekedés pedig elsősorban a képzetlen munkaerőt érinti.²⁴

A **brazil nemzeti fejlesztési bank, a BNDES** nyereségéről szóló 2015. márciusi jelentését kísérő közleményében elismerte, hogy bár „egészséges profitra tett szert”, azonban több mint 800 millió dollárnyi vesztesége származott az állami olajcégét érintő korrupciós botrányból. A Petrobras részvényeit ugyanis bővli kategóriába sorolták, miközben a nemzetközi olajárak is csökkentek. Azonban a brazil szociális programok jelentős részét, valamint számos latin-amerikai infrastrukturális projektet finanszírozó bank mindezek ellenére is az elmúlt 63 év harmadik legjelentősebb nyereségét könyvelhette el 2,7 milliárd dollár értékben.²⁵

Az **energiaügyekért felelős szaktárca** közlése szerint 2014-ben az ország energiatermelésében még nem mutatkoztak a botrány negatív következményei, ugyanis a teljes kőolaj- és cseppfolyósítottgáz-termelés 11 százalékkal nőtt az előző évhez képest. Szakértők azonban nem zárják ki annak lehetőségét, hogy 2015-ben a botrány, valamint a kőolaj világpiaci árának mérséklődése miatt bekövetkező beruházás-csökkenés rontani fogja az ágazat eredményeit.

A Petrobras-botrány politikai következményei

A fentiek is jelzik, hogy milyen **jelentős politikai kockázattal jár a Petrobras-ügy**, amelybe a cég felső- és középvezetése belebukott. Annak ellenére, hogy a vezérigazgató személyét, Maria das Graças Silva Foster-t nem érintik a korrupciós vádak (bár a gyanú szerint tudott az illegális ügyletekről), végül mégis úgy döntött, hogy február 5-én – öt másik vezetővel együtt – lemond. Pozíciójára Dilma Rousseff elnök javaslatára az Igazgatótanács Aldemir Bendine-t választotta meg a vállalat új vezérigazgatójának, aki 2009 óta töltötte be az ország első állami bankjaként, a XIX. század elején megalakult Banco do Brasil-nak az elnöki tisztségét.

A Petrobras alkalmazottai mellett számos politikus neve is felmerült a nyomozás során, miután az ügyészség vádalkut ajánlott Youssefnek, illetve Costának. A rendőrség által megnevezett **törvényhozási képviselők** között van például a házelnök, Eduardo Cunha, valamint a Szenátus elnöke, Renan Calheiros, mindketten a

---

²³ Forbes (2015b): Here's How Much Petrobras 'Partners-in-Crime' Lost In Oil Scandal <http://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2015/04/06/heres-how-much-petrobras-partners-in-crime-lost-in-oil-scandal/>

²⁴ Forbes (2015a)

²⁵ Mercopress (2015): Brazil's development bank admits losses of 800m dollars on Petrobras stock <http://en.mercopress.com/2015/03/31/brazil-s-development-bank-admits-losses-of-800m-dollars-on-petrobras-stock>

Munkáspárt legjelentősebb szövetségeseinek, a Brazíliai Demokratikus Mozgalom Pártjának (PMDB) a politikusai.²⁶

Az elsők között mondott le tisztségéről **André Vargas (PT)**, a törvényhozás kamarájának elnökhelyettese, miután 2014 áprilisában a *Folha* nevű napilap összefüggésbe hozta Yousseffel, majd decemberben képviselői mandátumát is megvonták tőle. A rendőrség 2015 áprilisában tartóztatta le Vargast²⁷ másik két képviselővel – Luiz Argôloval (Szolidaritás - SD) és Pedro Corrêával (Haladó Párt - PP) – együtt. 2014 júliusában pedig arra derült fény, hogy Brazília egyik korábbi elnöke, **Fernando Collor de Mello** (PTB – Brazil Munkáspárt) – aki egyébként az egyetlen olyan brazil elnök, akit korrupció gyanúja miatt megindított impeachment eljárással váltottak le hivatalából – is pénzt fogadott el²⁸ Yousseftól egymillió dollár értékben, Collor azonban tagadja a vádak. 2014 decemberében Lula da Silva ex-elnök kabinetfőnökét, **José Dirceu** – aki egyébként Dilma Rousseff elnök elődje volt ebben a pozícióban – is megvádolták a Petrolão kapcsán azzal, hogy közel 900 ezer real értékben fogadott el kenőpénzt. Dirceu politikai karrierjét azonban nem ez az eset törte ketté, hanem egy korábbi korrupciós botrány, a Mensalão, ami miatt jelenleg házi őrizetben tölti büntetését.

Lemondott kincstárnoki pozíciójáról a munkáspárti **João Vaccari Neto** is, akit Pedro Barusco, a Petrobras igazgatója vallomásában vádolt meg azzal, hogy 4,5 millió dollár értékben fogadott el kenőpénzt. **2015 márciusára 57-re nőtt a nyomozás vádlottjainak száma,**²⁹ akiknek nagy része politikus, illetve a Petrobras és más cégek vezető tisztségviselői. **A kongresszusi vizsgálat várhatóan 2015 júliusában fog lezárulni.**

A **legfelsőbb politikai vezetés szintjét tekintve** elmondható, hogy **Dilma Rousseff** brazil elnök a botrány kirobbanása ellenére is meg tudta nyerni a 2014. októberi elnökválasztást, igaz szoros küzdelem árán. Második mandátumát újév napján kezdte meg, azóta népszerűsége egyre csökken, a lakosság közel 70 százaléka gondolja úgy, hogy Rousseff tudott a vesztegetésekről.³⁰ Március közepén több százezer fős, békés tüntetést szerveztek országszerte a kormány és a Petrobras körüli korrupciós botrányok elleni tiltakozásul, követelve a Rousseff elleni impeachment-eljárás foganatosítását. A tüntetők szerint elképzelhetetlen, hogy Rousseff, mint az igazgatótanács korábbi elnöke nem volt tisztában a Petrobras körüli korrupciós és vesztegetési ügyekkel.

---

²⁶ American Enterprise Institute (2015)

²⁷ Estadão (2015): Três ex-deputados são presos em nova etapa da Lava Jato que apura publicidade da Caixa <http://politica.estadao.com.br/blogs/fausto-macedo/pf-deflagra-nova-etapa-da-lava-jato-andre-vargas-e-presos/>

²⁸ International Business Times (2015): Petrobras scandal: Brazil's former President Fernando Collor de Mello 'took bribes' from firm <http://www.ibtimes.co.uk/petrobras-scandal-brazils-former-president-fernando-collor-de-mello-took-bribes-firm-1489438>

²⁹ The Globe and the Mail (2015): Brazil's Petrobras scandal widens to include 57 politicians <http://www.theglobeandmail.com/news/world/brazils-petrobras-scandal-widens-to-include-57-politicians/article23462484/>

³⁰ American Enterprise Institute (2015)

A Petrobras-botrány mellett a **gazdaság lassulása és az új kiigazító csomag is csökkentik Dilma Rousseff népszerűségét** a lakosság körében. Új pénzügyminisztere, Joaquim Levy megszorító intézkedésekkel szeretné elérni a költségvetési hiány csökkentését, valamint visszaszerezni a piaci bizalmat, ugyanis fennáll a veszélye annak, hogy a brazil gazdaság elveszíti befektetésre alkalmas besorolását. Levy reformja tartalmazza a közkiadások csökkentését, valamint a számos gazdasági szektornak biztosított eddigi adókedvezmények megszüntetését. A nemzetközi körülményeket figyelembe véve a miniszter szerint „nem fiskális kiigazításra van szükség, hanem a gazdaság újra kalibrálására”. Ennek érdekében a befektetések előtt álló akadályok megszüntetését is kilátásba helyezték. A kormány azt ígéri, hogy a megszorítások nem érintik a szociális programokat, legalábbis egyelőre, ugyanis azoknak nagy szerepük van a foglalkoztatás fenntartásában.³¹ Levy szerint a gazdasági kiigazítás célja az, hogy ezzel biztosítsák a közkiadások fenntarthatóságát, az új növekedési ciklus megalapozása érdekében.³²

Amennyiben lehet bármilyen szemszögből pozitívumot kötni a korrupciós botrányból eredő politikai erővesztéshez, akkor azt a Brazíliai Demokratikus Mozgalom Pártja (PMDB) élvezheti, még annak ellenére is, hogy számos politikusa érintett a botrányban. Ugyanis ezentúl, a koalíciós többség kollektív bizalmának megingása, valamint a Munkáspárton (PT) belüli megszorítások következtében kialakult nézeteltérések miatt, Rousseffnek a gazdasági és a politikai döntéseket illetően a korábbi gyakorlathoz képest többet kell konzultálnia a PT fő törvényhozási szövetségével. A PMDB a legutóbbi választások óta közel ugyanannyi mandátummal bír a szenátusban és a kongresszusban, mint a PT. Elemzők szerint beteljesülhet a PMDB régi vágya, vagyis nagyobb szerepet vállalhat a kormányzati munkában is, akár annak ellenére, hogy a Petrobras szerepét illetően eltérő a két párt véleménye: a PMDB ugyanis nem támogatja, hogy az állami olajcég minden egyes kitermelési projektben többségi érdekeltségét szerezzen, s inkább nagyobb teret engedne a magánszférának.³³

Mivel nem egy céghez vagy párthoz kötődő, kisebb mértékű csalásról van szó a „Petrolão” esetében, hanem az ország egyik legemblematikusabb nagyvállalatáról, valamint számos politikai párt képviselőjéről, a nemzetközi média úgy tekint Brazíliára, mintha ott a korrupció egy hosszú időn keresztül bevált és intézményesített gyakorlat lenne, amelynek megszüntetése gyakorlatilag lehetetlennek tűnik, és amelyhez már nem elegendő az egyes pártok megújulása. Elemzők úgy vélik, hogy az elmúlt évtizedben megerősödött középosztály öntudatosabb lett annak kapcsán is, hogy mit várnak a politikától, a politikai vezetőktől egy ilyen volumenű botrány kapcsán, ezért vannak olyan szakértők, akik bíznak a demokrácia megújulásában, nem csupán Brazíliában, hanem a latin-amerikai térség egészében.

---

³¹ Latin American Herald Tribune (2015): Brazil Finance Minister Urges Senate to Pass Austerity Measures <http://www.laht.com/article.asp?ArticleId=2381677&CategoryId=14090>

³² Reuters (2015): Brazil's Levy says sees temporary slowdown, fiscal discipline essential <http://www.reuters.com/article/2015/05/13/brazil-economy-idUSL5NOY43EA20150513?feedType=RSS&feedName=rbsEnergyNews>

³³ Stratfor (2015b)